

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ)

=====

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าการจัดการศึกษาปัจจุบันเป็นการเตรียมคนไว้สำหรับอนาคต สภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบันย่อมส่งผลต่ออนาคต ความเชื่อและแนวคิดของกลุ่มบุคคลและสังคมปัจจุบันหนึ่ง ๆ มักมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ซึ่งความเชื่อร่วมกันหนึ่ง ๆ ในสังคมจะโยงใยคนในสังคมนั้น ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความกลมเกลียวในสังคม และความเชื่อดังกล่าวก็มักถูกถ่ายทอดไปยังลูกหลานและคนรุ่นหลังต่อไป หากความเชื่อนั้นเป็นสิ่งที่ดีงามและได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริงสมเหตุสมผล มักจะได้รับความเชื่อถือและถูกปลูกฝังถ่ายทอดให้กับเยาวชนในรุ่นต่อไป สืบทอดต่อเป็นวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติของสังคมนั้น ๆ ความเชื่อดังกล่าวอาจจัดได้ว่าเป็นปรัชญาของชุมชนนั้น ๆ ความเชื่อและสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบันย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (ดูบทที่ 1 และ 2) การจัดการศึกษาที่ดีย่อมต้องมีความทันสมัยและทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สำหรับประเทศไทย มีการปฏิรูปการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ในครั้งล่าสุดคือปีพ.ศ. 2542 และต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน

1. คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ (จิรณี ตันติรัตน์วงศ์, 2552) โดยพิจารณาจาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 เป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองและพลโลก: คนไทยเป็น **คนเก่ง คนดี และมีความสุข** มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาฯ มุ่ง **พัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ** และใช้สถานศึกษาเป็นฐานการบริหาร มาตรฐานที่ 3 แนวการ **สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้** สังคมแห่งความรู้ สร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง โดยแบ่งมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ให้กับประชาชนในประเทศออกเป็น 4 ระดับ/มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย (สพฐ) 2) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) 3) มาตรฐานการอาชีวศึกษา (สอศ) 4) มาตรฐานการอุดมศึกษา (สกอ)

ในการจัดการศึกษาอุดมศึกษาของประเทศไทยได้แบ่งระดับการศึกษา เป็น 6 ระดับแยกเป็นสองสายวิชา คือสายวิชาการและสายวิชาชีพ ดังต่อไปนี้ ระดับที่ 1 อนุปริญญา(3ปี) ระดับที่2 ปริญญาตรี ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับที่4 ปริญญาโท ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และระดับที่ 6 ปริญญาเอก และมาตรฐานการศึกษาการอุดมศึกษาซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักงานการอุดมศึกษา (สกอ) ได้แบ่งมาตรฐานการศึกษาออกเป็น 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และ 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้

ลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับอุดมศึกษาทุกระดับและทุกสาขาวิชา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEd) พ.ศ 2552 นอกจากจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนเองที่สำเร็จมาแล้ว จะต้องมีความสมบัติน้อย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) **ด้านคุณธรรมจริยธรรม(Ethics and Moral)** หมายถึงการพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวมความสามารถในการปรับตัวชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยมการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม
- 2) **ด้านความรู้ (Knowledge)** หมายถึงความสามารถในการเข้าใจการนึกคิดและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

- 3) **ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)** หมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการทฤษฎี และกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน
- 4) **ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)** หมายถึงความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มการแสดงถึง ภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการ เรียนรู้ของตนเอง
- 5) **ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills)** หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูงเช่น การเดินร่าดนตรี การวาดภาพการแกะสลักพลศึกษาการแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงต้อง เพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)

2.คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับคุณวุฒิ

ตามมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตในกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์แต่ละระดับตั้งแต่ระดับที่ 1 อนุปริญญาจนถึงระดับที่ 6 ปริญญาเอก ซึ่งทุกสถาบันการศึกษาจะต้องนำไปใช้ในการพิจารณาประกอบการจัดทำหลักสูตรเพื่อบัณฑิตแต่ละสาขาของคณะหน่วยงานต่อไป (จุดมุ่งหมายการศึกษาระดับชาติ ฉบับที่ 8) ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะ ปริญญาตรี โท และเอกเท่านั้น

ระดับที่2 ปริญญาตรี

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับที่2ปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

- 1) ความรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้องและเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องของ
- 2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จาก ความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย
- 3) ความสามารถในการค้นหาการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ
- 4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพสิ่งสำคัญคือ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้น ๆ
- 5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพสิ่งสำคัญคือความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้นความสามารถในการแปลความหมายการวิเคราะห์ และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี

- 1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่มโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้
- 2) สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ
- 3) สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพโดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
- 4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
- 5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ4ปริญญาโท

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับที่ ๔ปริญญาโทโดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

- 1) ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในทฤษฎี ผลการวิจัยและพัฒนาการล่าสุดในระดับแนวหน้าทางวิชาการหรือการปฏิบัติในวิชาชีพและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเหล่านี้ต้องคความรูในสาขาวิชา
- 2) ความรอบรู้และความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัยเพื่อศึกษาค้นคว้าในระดับสูงเพื่อใช้ในวิชาการหรือการปฏิบัติทางวิชาชีพและจะใช้เทคนิคเหล่านี้ในการดำเนินการวิจัยที่สำคัญหรือทำโครงการค้นคว้าในวิชาชีพ
- 3) ความสามารถในการสังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ผลของการวิจัยและพัฒนาการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติทางวิชาชีพในการวิเคราะห์พัฒนาและทดสอบสมมติฐานตลอดถึงการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- 4) ความสามารถในการสื่อถึงผลการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยโดยการเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ต่อกลุ่มนักวิชาการนักวิชาชีพและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาโท

- 1) ศึกษา ค้นคว้า ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนอย่างสม่ำเสมอสามารถแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยดุลยพินิจที่เหมาะสมและใช้ทักษะเหล่านี้ได้ในสถานการณ์ที่จำเป็นอย่างยิ่งไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหานั้น ๆ
- 2) สามารถแสดงออกอย่างเป็นอิสระในการจัดการและแก้ไขปัญหาทั้งที่คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม
- 3) ติดตามและกระตือรือร้นในการสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมอันเหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนและละเอียดอ่อนซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางคานียม
- 4) มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและมีภาวะผู้นำในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ระดับที่6 ปริญาเอก

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับที่6 ปริญาเอกโดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

- 1) ความเข้าใจอันถ่องแท้ในองค์ความรู้ระดับสูงและการวิจัยในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ
- 2) ความคุ้นเคยกับประเด็นปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในระดับแนวหน้าของสาขาวิชาการหรือวิชาชีพรวมทั้งความท้าทายของประเด็นปัญหาเหล่านั้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบันและต่อข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้ว
- 3) การศึกษาคนควาระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์ทฤษฎีและการวิจัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสร้างองค์ความรู้และแปลความหมายขององค์ความรู้ใหม่ทางการวิจัยที่มีลักษณะสร้างสรรค์โดยเฉพาะหรือการใช้ทฤษฎีและการวิจัยที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่สำคัญต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ
- 4) ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเทคนิคการวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาที่ศึกษา
- 5) ความสามารถในการรวบรวมผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือจากรายงานผลของโครงการและจากสิ่งตีพิมพ์หรือสื่อต่างๆที่อ้างอิงได้ในวงการหรือวิชาชีพ

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญาเอก

- 1) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ระดับสูงและ/หรือความเข้าใจในวิชาชีพเพื่อพัฒนาความรู้และการปฏิบัติในสาขาวิชาชีพของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่แก่งานเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและกลยุทธ์ใหม่ๆ
- 2) สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสาขาวิชาของตนในการแก้ไขปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและขอสรุปต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) สามารถจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบทของวิชาการหรือวิชาชีพได้มั่นคงและรวดเร็วมีความคิดริเริ่มในการหาทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

3.แนวทางการบริหารเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพพึงประสงค์

จากกรอบแนวคิด มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สกอ ได้กำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามกรอบ TQF 2552 ไว้ดังนี้ (รูปที่ 23)

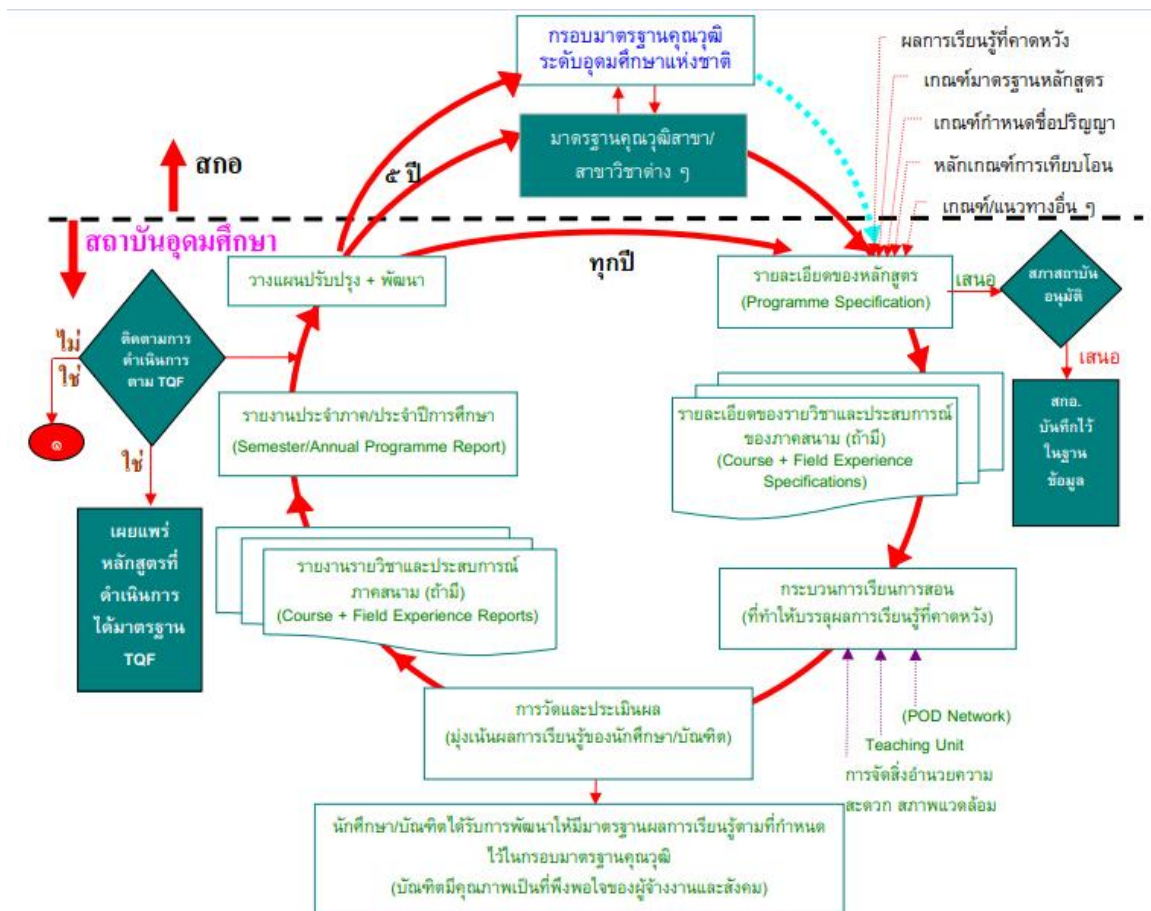
1.พัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชาต่าง ๆ ในแต่ละระดับคุณวุฒิ

โดยเปิดกว้างแต่ละสถาบันพัฒนา และส่งเสริมให้สถาบันในอุดมศึกษาต่าง ๆ มีโอกาสบรรจุเนื้อหาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่ สกอ กำหนดไว้ได้อย่างอิสระ เหมาะสม และตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบันฯ ซึ่งจะทำให้สถาบันฯ ต่าง ๆ สามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย

2.การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (programme specification)

รายละเอียดของหลักสูตร หมายถึงคำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ โดยจะถ่ายทอดผลมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาระดับชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับ.....ของสาขา/สาขาวิชา.....ไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตรซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระ

เอกสารหลักสูตรมักเป็นเอกสารที่แจกให้แก่นักศึกษา จะแสดงรายละเอียดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตที่เรียนในแต่ละภาคการศึกษา เป็นเสมือนหนึ่งเป็นข้อตกลงหรือ specification ระหว่างผู้เรียนที่จะตัดสินใจเข้ามาเรียน ผู้สอนต้องสอนตามเอกสารฯ และผู้ใช้บัณฑิตเข้าใจตรงกันว่าบัณฑิตที่จะผลิตออกมานั้นมีหน้าตาและคุณสมบัติอย่างไร นั่นเอง

รูปที่ 23 แผนภูมิแสดงการนำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาสู่การปฏิบัติ

3.การจัดทำรายละเอียดของรายวิชา (course specification)

รายละเอียดของรายวิชา หมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชาแนวทางการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนวิธีการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสืออ้างอิงที่นักศึกษาจะสามารถค้นคว้าได้นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง

ซึ่งรายละเอียดของรายวิชา ก็คือ course outline ของรายวิชาที่สอน มักแจกในวันแรกของการจัดการเรียนในรายวิชาที่สอน ซึ่งในระดับอุดมศึกษา อาจารย์ที่รับผิดชอบประสานงานรายวิชาและผู้สอนในแต่ละหัวข้อในรายวิชาจะเป็นผู้เขียนและจัดทำรายละเอียด โดยมีหัวข้อตามแบบ **มคอ.3 และมคอ.4** ซึ่งมักจะพูดถึง จุดมุ่งหมายรายวิชา หลักการและเนื้อหาของรายวิชา เนื้อหาโดยสังเขป คุณสมบัติผู้เรียน และการประเมินผล (ดูบทที่ 11)

4.การขออนุมัติหลักสูตรต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอนโดยสภาสถาบันฯควรกำหนดระบบและกลไกของการจัดทำและอนุมัติรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดรายวิชาและรายละเอียดประสบการณ์ภาคสนามหรือฝึกงาน(ถ้ามี) ให้ชัดเจน

5. การเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอหลักสูตรซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วันนับแต่สภาสถาบันอนุมัติ

6. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สกอ ได้กำหนดหลักการบริหารหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาอาจารย์ทั้งด้านวิชาการและวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตอย่างน้อยตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดอย่างต่อเนื่องโดยมีการประกาศหลักเกณฑ์การพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจน 2) สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพรวมทั้งอาจประสานกับสถาบันอุดมศึกษาและ/หรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ 3) สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้านตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้น ๆ

7 การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และการดำเนินการของหลักสูตร

สกอ ได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาต้องจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ในระดับรายวิชาเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา ทุกภาคการศึกษา (ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนระดับรายวิชา/รายชั่วโมง) โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตาม **แบบ มคอ5, 6** และรายงานผลการดำเนินการระดับหลักสูตรเมื่อครบวงจรรอบการใช้หลักสูตร (4 ปีสำหรับหลักสูตรกายภาพบำบัด ปริญญาตรี) โดยวิเคราะห์ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวม บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อบัณฑิตที่ผลิตขึ้นหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลการปรับปรุงหลักสูตรในวงจรต่อไป โดยใช้ **แบบ มคอ 7** เช่นเดียวกับการรายงานผลแต่ละรอบของภาคการศึกษา

8 การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพหลักสูตรทุกหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามเกณฑ์ระบบการประกันคุณภาพภายใน และคุณภาพภายนอก จะต้องรายงานผลการประเมินนั้นต่อสภาสถาบันฯ ต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาและต่อสาธารณะ นำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตมีผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังเสมอ

9. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานฯ ซึ่งบันทึก ในฐานข้อมูลหลักสูตรฯ (Thai

Qualifications Register: TQR)

เพื่อประโยชน์ต่อการกำกับดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษาการรับรองคุณวุฒิเพื่อกำหนดอัตราเงินเดือนในการเข้ารับราชการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การรับรองคุณวุฒิเพื่อการศึกษาต่อหรือทำงานในต่างประเทศ และเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะสามารถตรวจสอบหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้โดยสะดวกให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register: TQR) เมื่อสถาบันฯ ได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

10. การกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการให้มีการกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์และแนวปฏิบัติของประกาศฉบับนี้

4.การจัดทำรายละเอียดมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.)

สกอ ได้กำหนดแนวทางและแบบบันทึกจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) ดังต่อไปนี้ มคอ.1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับ... สาขา/สาขาวิชา...

มคอ. 1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับ.....สาขา/สาขาวิชา.....

มาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา หมายถึงกรอบที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในแต่ละระดับ การศึกษาของสาขา/สาขาวิชาหนึ่งซึ่งจะกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชาปริญญาและองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาที่จำเป็นจะต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒินั้น ๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ที่สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันจะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่ กำหนดในขณะเดียวกันมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาจะเป ดกว้างและส่งเสริมให้สถาบันต่าง ๆ มีโอกาสบรรลุ เนื้อหาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสมและตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบันซึ่งจะทำให้สถาบันต่าง ๆ สามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลายแต่มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ของ หลักสูตรในสาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกันที่เทียบเคียงกันได้

นอกจากนี้ มาตรฐานคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชายังได้กำหนดเงื่อนไขข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ การเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้หลักประกันว่าหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนสามารถ บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มคอ.1เป็นแบบที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้คณะผู้เชี่ยวชาญใช้ในการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิ สาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 เมื่อคณะกรรมการการอุดมศึกษามีมติเห็นชอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาใดตามที่ คณะผู้เชี่ยวชาญเสนอแล้ว จะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการลงนามประกาศใช้เพื่อให้ สถาบันอุดมศึกษา ใช้มาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตร ปรับปรุงตามแบบมคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร

แบบมคอ. 1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับ.....สาขา/สาขาวิชา..... ประกอบด้วยหัวข้อย่อย ๆ ดังนี้

- 1.ชื่อสาขา/สาขาวิชา (ระบุชื่อสาขาวิชาเฉพาะ)
- 2.ชื่อปริญญาและสาขาวิชา (ระบุชื่อปริญญาทั้งภาษาไทยและอังกฤษ)
- 3 ลักษณะของสาขา/สาขาวิชา
- 4 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (เป้าประสงค์ของหลักสูตร ควรสอดคล้องกับ สถาบันและประเทศ)
- 5 มาตรฐานผลการเรียนรู้ (ทักษะที่ให้เกิดกับบัณฑิต ควรมากกว่า 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ)
- 6 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องของ(ถ้ามี) (คุณสมบัติตามเกณฑ์วิชาชีพ โดยสภาวิชาชีพ)
- 7 โครงสร้างหลักสูตร (ระบุจำนวนหน่วยกิต ตามเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ)
- 8 เนื้อหาสาระสำคัญของสาขา/สาขาวิชา (ระบุเนื้อหาตามเกณฑ์ หน่วยกิต รหัสหน่วยกิต)
- 9 กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ (พัฒนาตามความต้องการของสังคม ปัจจุบันเน้นผู้เรียน)
- 10 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ (ระบบตรวจสอบมาตรฐานของบัณฑิต เช่นการสอบเทียบ)
- 11 คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ (กำหนดเกณฑ์รับเข้าและเทียบโอนของสถาบัน)
- 12 คณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ระบุจำนวนและคุณวุฒิของคณาจารย์ที่สอน)
- 13 ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ (ระบุจำนวนและชนิดของทรัพยากรการเรียนการสอน)
- 14 แนวทางการพัฒนาคณาจารย์ (ระบุแนวทางการพัฒนาคณาจารย์ที่สอน)
- 15 การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (ระบุแนวทางการประกันคุณภาพฯ)

- 16 การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับ.....สาขา/สาขาวิชา.....สู่การปฏิบัติ (ระบบควบคุมคุณภาพภายใน การกำกับติดตามให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน)
- 17 การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register: TQR)
- 18 รายชื่อและหน่วยงานของคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษา.....สาขา/สาขาวิชา.....
- 19 ภาคผนวก (ถ้ามี)

มคอ.2รายละเอียดของหลักสูตร

รายละเอียดของหลักสูตร (Programme Specification) หมายถึงคำอธิบายภาพรวมของการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ โดยจะถ่ายทอดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตรซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาสามารถบรรจุเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสมตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของสถาบันฯ โดยคณาจารย์ผู้สอนจะต้องร่วมมือกันวางแผนและจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร

รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบวาทนต้องเรียนวิชาอะไรบ้างเข้าใจถึงวิธีการสอน วิธีการเรียนรูตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำให้มั่นใจว่าเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว จะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรูตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งยังแสดงความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับองค์ประกอบในการเรียนเพื่อนำไปสู่คุณวุฒิตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิ รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยให้นักศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และความต้องการของตนเองได้รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิตสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณารับบัณฑิตเข้าทำงาน ซึ่ง มคอ.2 ประกอบด้วย 8 หมวดต่อไปนี้

- หมวดที่1 ข้อมูลทั่วไป (ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา จำนวนหน่วยกิตที่เรียน ฯลฯ)
- หมวดที่2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร (ปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ฯลฯ)
- หมวดที่3 ระบบการจัดการศึกษาการดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร
- หมวดที่4 ผลการเรียนรู้คุณลักษณะการสอนและประเมินผล
- หมวดที่5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา
- หมวดที่6 การพัฒนาคณาจารย์
- หมวดที่7 การประกันคุณภาพหลักสูตร
- หมวดที่8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา

รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร(ดูบทที่ 11) ซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนวิธีการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลในรายวิชาตลอดจนหนังสือหรือสื่อทางวิชาการอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง มคอ. 3 ประกอบด้วย 7 หมวดดังนี้

- หมวดที่1 ข้อมูลทั่วไป
- หมวดที่2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

- หมวดที่3 ลักษณะและการดำเนินการ
- หมวดที่4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- หมวดที่5 แผนการสอนและการประเมินผล
- หมวดที่6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน
- หมวดที่7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

มคอ.4รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Specification) หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการในรายวิชา หรือกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องออกฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องวางแผนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดของการดำเนินการของกิจกรรมนั้น ๆ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจที่นักศึกษาจะได้รับจากการออกฝึก มีการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการในการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนา ให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย รวมทั้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลนักศึกษา และการประเมินการดำเนินการตามรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม มคอ.4 ประกอบด้วย 7 หมวดดังนี้

- หมวดที่1 ข้อมูลทั่วไป
- หมวดที่2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
- หมวดที่3 การพัฒนาผลการเรียนรู้
- หมวดที่4 ลักษณะและการดำเนินการ
- หมวดที่5 การวางแผนและการเตรียมการ
- หมวดที่6 การประเมินนักศึกษา
- หมวดที่7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

มคอ. 5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา (Course Report) หมายถึง รายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียน เกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ ว่าได้ดำเนินการสอนอย่างครอบคลุม และเป็นไปตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของรายวิชาหรือไม่ และหากไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าว ในครั้งต่อไป รายงานนี้จะครอบคลุมถึงผลการเรียนของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนจนสิ้นสุด ปัญหาในการบริหารจัดการ และสิ่งอำนวยความสะดวกการวิเคราะห์ผล การประเมินรายวิชาของนักศึกษา/หัวหน้าภาค/หรือผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต การวางแผนและให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ประสานงานหลักสูตรเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิชา มคอ 5 ประกอบด้วย 6 หมวดดังนี้

- หมวดที่1 ข้อมูลทั่วไป
- หมวดที่2 การจัดการเรียนการสอนเปรียบเทียบกับแผนการสอน
- หมวดที่3 สรุปผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา
- หมวดที่4 ปัญหาและผลกระทบต่อการดำเนินการ
- หมวดที่5 การประเมินรายวิชา
- หมวดที่6 แผนการปรับปรุง

มคอ.6 รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม

รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (Field Experience Report) หมายถึงรายงานผลการฝึกงานออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษา ว่าได้บรรลุผลการเรียนตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของ ประสบการณ์ภาคสนามหรือไม่ และหากไม่เป็นไปตามแผน ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกงานออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษาในครั้งต่อไป รายงานนี้จะครอบคลุมถึง การฝึกประสบการณ์ภาคสนามตั้งแต่เริ่มจนสิ้นสุด ปัญหาการบริหาร จัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ผลการประเมินการฝึกของนักศึกษา/อาจารย์ ผู้รับผิดชอบ/พนักงานพี่เลี้ยง มคอ 6 ประกอบด้วย 6 หมวดดังนี้

หมวดที่1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่2 การดำเนินการที่ต่างไปจากแผนการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

หมวดที่3 ผลการดำเนินการ

หมวดที่4 ปัญหาและผลกระทบด้านการบริหาร

หมวดที่5 การประเมินการฝึก ประสบการณ์ภาคสนาม

หมวดที่6 แผนการปรับปรุง

มคอ. 7 รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร

การรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (Programme Report) หมายถึง การรายงานผลประจำปีโดยผู้ประสานงานหลักสูตร หรือผู้รับผิดชอบหลักสูตร เกี่ยวกับผลการบริหารจัดการหลักสูตร เช่น ข้อมูลทางสถิติของนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกสถาบัน ที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร สรุปภาพรวมของรายงานผลของรายวิชาในหลักสูตร ประสิทธิภาพของการสอนในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน การเทียบเคียงผลการดำเนินการ การกับมาตรฐานอื่น ๆ ที่มี สรุปผลการประเมิน หลักสูตรจากความเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาผู้ใช้บัณฑิต ตลอดจนข้อเสนอในการวางแผนและพัฒนา รวมทั้งแผนปฏิบัติการ ในการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การรายงานผลดังกล่าว จะส่งไปยังหัวหน้าภาควิชา/คณะ และใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง (ประเมินตนเอง) เพื่อการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ และเป็นข้อมูลในการรับรองหลักสูตรจากผู้ประเมินภายนอกได้ด้วย มคอ 7 ประกอบด้วย 9 หมวดดังนี้

หมวดที่1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่2 ข้อมูลเชิงสถิติ

หมวดที่3 การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร

หมวดที่4 ข้อมูลสรุปรายวิชาของหลักสูตร

หมวดที่5 การบริหารหลักสูตร

หมวดที่6 สรุปการประเมินหลักสูตร

หมวดที่7 คุณภาพของการสอน

หมวดที่8 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพหลักสูตรจากผู้ประเมินอิสระ

หมวดที่9 แผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาหลักสูตร

ดังจะเห็นได้ว่าการจัดทำรายละเอียดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่ แต่เป็นการนำหลักการและวิธีการดำเนินการ จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมาดำเนินการ ให้เป็นระบบตามกรอบการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) ให้สามารถตรวจสอบและประเมินระบบได้ในทุกขั้นตอน เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพดียิ่งๆ ขึ้นนั่นเอง

บรรณานุกรม

จิรณี ตันติรัตนวงศ์. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ, เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ ในการประชุมสัมมนาเรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ: การพัฒนารายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชาให้มีคุณภาพ” ณ ห้องบุหงา ชั้น 3 โรงแรมเรติสัน กรุงเทพมหานคร. 30 กันยายน 2552

จุนทร ลิขณวิศิษฐ์. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

วิจารณ์ พานิช. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

วิชัย ธีวตระกูล. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554.